

12.01.2024

Dr hab. Radosław Wilkiewicz

Dziedzina: sztuki muzyczne,

Dyscyplina artystyczna: dyrygentura

Akademia Sztuki w Szczecinie

radoslaw.wilkiewicz@akademiasztuki.eu

Recenzja

rozprawy doktorskiej mgra **Piotra Becińskiego** sporządzona w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne, wszczętym Uchwałą Rady Dziedziny Sztuki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego

Zleceniodawca:

Rada Dziedziny Sztuki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, pismo Dziekana Wydziału Edukacji Muzycznej prof. dr hab. Bernarda Mendlika z dnia 09.11.2023 r. z upoważnienia Przewodniczącego RDS , wraz z Uchwałą nr 7/2023/2024 Rady Dziedziny Sztuki Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego z dnia 7.11.2023 wyznaczającą recenzenta w mojej osobie.

Podstawa prawna:

Art. 190 ust. 2 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2023 r. poz. 742 ze zm.), w związku z § 11 ust. 6 uchwały nr 109/2022/2023 Senatu UKW z dnia 27 czerwca 2023 r.

Podstawowe dane o kandydacie

Mgr Piotr Beciński jest absolwentem studiów I i II stopnia Wydziału Edukacji Muzycznej Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, studiów I i II stopnia Wydziału Kompozycji i Teorii Muzyki Akademii Muzycznej w Bydgoszczy oraz Szkoły Doktorskiej UKW. W ramach kształcenia podyplomowego ukończył również Informatykę dla Nauczycieli w szkolnictwie podstawowym i ponadpodstawowym Wyższej Szkoły Nauk o Zdrowiu w Bydgoszczy oraz Nauczanie Plastyki i Techniki w Szkolnictwie Podstawowym Wyższej Szkoły Nauk o Zdrowiu w Bydgoszczy. Aktywnie realizuje się w pracy pedagogicznej, artystycznej oraz organizacyjnej

w zakresie animacji kultury zarówno w obszarze województwa Kujawsko-Pomorskiego jak i ogólnopolskim.

Ocena rozprawy doktorskiej

Rozprawa doktorska mgra Piotra Becińskiego składa się z dzieła artystycznego – koncertu zarejestrowanego w pliku audio-video mp4 na płycie DVD (czas nagrania ok. 85 minut) oraz rozprawy teoretycznej będącej opisem tego dzieła, zatytułowanej: „Autorskie koncepcje twórcze i wykonawcze w aranżacjach utworów rockowych na orkiestrę, chór i solistów (na przykładzie albumu Nocny Patrol zespołu Maanam)” napisana pod opieką prof. dra hab. Arkadiusza Kaczyńskiego.

Dzieło artystyczne:

widowisko muzyczne pt. „Nocny Patrol” zostało zaprezentowane i zarejestrowane w formie koncertu publicznego w dniu 12 grudnia 2021 roku w Centrum Kulturalno-Kongresowym w Toruniu w przeddzień 40 rocznicy wprowadzenia stanu wojennego w Polsce.

W koncercie wykonano utwory z albumu „Nocny Patrol” zespołu Maanam, który został wydany w 1983 roku – wszystkie w aranżacji i pod batutą Piotra Becińskiego.

Utwory rockowe zostały zaaranżowane na orkiestrę o następującym składzie (cytuję za autorem): *kwartet smyczkowy, kwartet instrumentów dętych blaszanych tj. saksofon altowy/sopranowy, 2 trąbki i puzon, fortepian, syntezator, gitara elektryczna, gitara basowa, zestaw perkusyjny, chór SATB i głosy solowe*. Pragnę tu zwrócić uwagę, że saksofony należą do grupy instrumentów dętych drewnianych, pomimo iż zbudowane są z metalu (ze względu na stroik).

Wykonawcy:

- Marcin Kołaczkowski – scenariusz i reżyseria
- Piotr Beciński – kierownictwo muzyczne i aranżacje
- Jarosław Staniek, Katarzyna Zielonka – choreografia
- Klaudia Solarz – scenografia
- Maciej Balcar, Renata Przemys, Janusz Radek, Alicja Szemplińska, Olga Szomańska – soliści
- Chór Akademicki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu pod kierownictwem Arkadiusza Kaczyńskiego
- Piotr Furman – aktor

- zespół instrumentalny w składzie: Piotr Aleksandrowicz – gitary Piotr Maślanka – perkusja Jacek Subociało – fortepian Maciej Szczyciński – bas Grzegorz Rdzak – instrumenty klawiszowe Krystyna Prystasz-Przybył - I skrzypce Agnieszka Jackowska - II skrzypce Mirosław Przybył - altówka Weronika Kujawa – wiolonczela Bartek Halicki - puzon Dominik Haliniak – trąbka Marek Szczepański – trąbka Mikołaj Wienke – saksofony
- tancerze - Marek Bratkowski Paulina Figińska Łukasz Józefowicz Jakub Piotrowicz Sebastian Piotrowicz Bartek Woszczyński Damian Zawadzki

Kolejność wykonywania utworów jest zgodna z oryginalną kolejnością w albumie, zachowując dramaturgię dzieła pierwotnego.

Nocny Patrol

Jestem kobietą

To tylko tango

French is Strange

Polskie ulice

Eksplozja

Zdrada

Raz dwa-raz dwa

Krakowski spleen

Miłość jak opium

powtórzony Krakowski spleen

Dramaturgię widowiska, dopełniały dialogi między prowadzącym koncert, a postacią toruńskiego taksówkarza, opowiadającym o kontekstach stanu wojennego które pełniły rolę połączeń między utworami wokalnie-instrumentalnymi, a także choreografia, scenografia i oprawa multimedialna złożona z fragmentów filmów historycznych.

1. Nocny Patrol.

Pierwszy utwór koncertu w wykonaniu mieszanego duetu solistów Olgi Szomańskiej i Macieja Balcara oraz zespołu instrumentalnego doskonale oddał nastrój wprowadzenia w Polsce stanu wojennego w 1981 roku również poprzez wpleciony fragment przemówienia Wojciecha Jaruzelskiego. Dobrze dobrane, brzmiące głosy rockowe, świetnie poradziły sobie pod kątem skali i barwy z partią wokalną utworu opracowanego w tonacji oryginału.

2. Jestem kobietą.

Zauważalna była chwiejność intonacyjna szczególnie w najniższych dźwiękach partii wokalne w pierwszej części utworu wykonanej przez Alicję Szemplińską. Górne rejestry wokalne pozwoliły wokalistce na pokazanie większego potencjału głosu dodając dramatyzmu w utworze, który w oryginale, śpiewany oktawę niżej, jest nieco bardziej liryczny i nostalgiczny. W końcówce utworu, przy i po zmianie tonacji na A-dur przeszkadzały niedokładności intonacyjne w partii trąbek. Całość utworu zabrzmiała bardzo podniosło.

3. To tylko tango

Solista Janusz Radek. Pomimo niewątpliwych znakomitych walorów wokalnych i ekspresyjnych tego artysty budzi we mnie mieszane uczucia powierzenie partii wokalne o silnej wymowie żeńskiej w warstwie literackiej męskiemu soliście ze zmianą rodzaju w tekście m.in. „...ty nienasycony, wciąż nienasycony. Oddałem ci serce, oddałem Ci ciało, odchodzisz i mówisz: mało...” Rozumiem oczywiście nadanie utworowi kontekstu dramatycznego i politycznego widocznego w choreografii, kostiumach i poprzez wplecenie przemówienia z plenum KC PZPR, ale zmysłowy oryginał w wykonaniu Kory, który był również częścią mojej młodości, przemawia do mnie jednak w inny sposób.

4. French is Strange

Renata Przemyk świetnie potrafiła oddać charakter wykonania Olgi Jackowskiej przy jednoczesnym zachowaniu własnego trochę buntowniczego stylu wykonawczego. Dobrze dopasowana do całości jest nisko napisana partia chóru uzupełniająca w refrenie partię solistki brzmieniowo. Rytmiczne parlando chóru w końcówce i choreografia na scenie wzmocniły siłę przekazu widowiska.

5. Polskie ulice

Utwór instrumentalny odnoszący się w swym charakterze do zimnej i mrocznej atmosfery czasu stanu wojennego. Chór bardzo dobrze wypełnia zadania choreograficzne biorąc udział w budowaniu napięcia w utworze.

6. Eksplozja

Głos Macieja Balcara znakomicie pasuje do wymowy utworu. Utwór wg mnie doskonale brzmi w zaproponowanej aranżacji a przy wykorzystaniu instrumentów zarówno smyczkowych jak dętych oraz chóru w wymiarze muzycznym i emocjonalnym robi znacznie większe wrażenie niż oryginał. Stał się bogaty brzmieniowo, podniosły, doskonale dopełniony przez interesującą partię saksofonu sopranowego.

7. Zdrada

Soliści Alicja Szemplińska i Janusz Radek. Niestety solistka ponownie miała problemy intonacyjne, a wykonanie wyraźnie zyskało poprzez udział wokalny Janusza Radka, którego interpretacja zarówno w warstwach estetyki wokalne, mimicznej i ruchowej przypominała jednak mocno wykonanie utworu „To tylko tango”. Całość dobrze uzupełnił chór rozstawiony zarówno swobodnie na scenie jak i w klasycznym szyku z tyłu sceny.

8. Raz dwa-raz dwa

Solista Maciej Balcar. Utwór w przeciwieństwie do pierwowzoru rozpoczyna się ciekawym, nastrojowym wstępem z wykorzystaniem długich dźwięków w chórze i dając okazję na pokazanie walorów wokalnych soliście. Nabrzmiwa szeroko następnie rozpędzając się do energetycznego oryginału aż do mocnego zakończenia.

9. Krakowski spleen

Solistka Olga Szomańska. Swym pięknym, bogatym w możliwości brzmieniowe i wyrazowe głosem wprowadziła bardzo dojrzałe zarówno nastroje refleksyjne jak i dramatyczne tylko przy delikatnym akompaniamencie fortepianu. Bardzo ciekawy, nowatorski pomysł interpretacyjny na ten utwór zarówno aranżującego jak i wykonawców.

10. Miłość jak opium

Na scenie wszyscy soliści i chór. Wykonanie zainicjowało nagranie słów papieża Jana Pawła II o miłości „która nigdy nie ustaje” po czym po początku Renaty Przemyskiej dołączyli pozostali soliści koncertu oraz Chór Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu tworząc już wstęp do finału koncertu.

11. Krakowski spleen

Właściwy finał widowiska z wszystkimi artystami na scenie. Utwór tym razem zaaranżowany na pełen skład instrumentalny i chóralny wybrzmiał na miarę wielkiego zakończenia wydarzenia, szeroko, doniośle pełen nadziei na przyszłość w słowach „czekam na wiatr co rozgoni, ciemne skłębione zasłony, stanę wtedy na raz, ze słońcem twarzą w twarz”.

Uwagi ogólne:

Moim zdaniem aranżacje, w nowych wersjach brzmieniowych bardzo dobrze oddają charakter, nastrój i przesłanie oryginałów będąc ich nową ceną odsłoną i godną polecenia propozycją artystyczną.

Mając na uwadze wymagania wykonawcze kompozycji stwierdzam, że większość wykonawców pod ręką i wg aranżacji Piotra Becińskiego zrealizowała koncert „Nocny Patrol” na wysokim poziomie artystycznym. Niewątpliwym sukcesem doktoranta było pozyskanie dla widowiska uznanych, znakomitych wokalistów - artystów sceny rockowej, co zapewniło wysoki standard wykonawczy oraz wniosło niewątpliwy walor promocyjny widowiska. Dyrygent miał dobry kontakt i relacje z solistami, orkiestrą i chórem. Pewnie i świadomie panował nie tylko nad utworami ale również nad całym przebiegiem spektaklu, którego częścią były również multimedia i akcja sceniczna. Koncert został przyjęty z dużym aplauzem i był niewątpliwie znaczącym wydarzeniem artystycznym i społecznym.

Opis dzieła w formie pracy doktorskiej:

Tytuł rozprawy teoretycznej: „Autorskie koncepcje twórcze i wykonawcze w aranżacjach utworów rockowych na orkiestrę, chór i solistów (na przykładzie albumu Nocny Patrol zespołu Maanam)”

Dysertacja zawiera się na 82 stronach. Składa się ze wstępu, 3 rozdziałów:

Rozdział I Problematyka aranżacji muzycznej

Rozdział II Artystyczny projekt Nocny Patrol

Rozdział III Analiza materiału słowno-muzycznego

Wszystkie rozdziały składają się z podrozdziałów. Praca zawiera również zakończenie, bibliografię, netografię, spis rysunków i fotografii. (66 pozycji; w tym 34 publikacji i artykułów, 8 źródeł internetowych, 23 rysunki i 1 fotografia). Na końcu pracy doktorskiej znajduje się aneks w postaci płyty DVD z nagraniem audio-wideo dzieła artystycznego.

W pierwszym rozdziale zatytułowanym „Problematyka aranżacji muzycznej” autor w 3 podrozdziałach przedstawia koncepcje twórcze w odniesieniu do materiału źródłowego, etapy pracy nad partyturą oraz zagadnienia dotyczące stylistyki i estetyki w procesie aranżacji utworów. W podrozdziale „Koncepcje twórcze w odniesieniu do materiału źródłowego” omawia teoretyczne zagadnienia dotyczące definiowania pojęć takich jak: aranżacja, transkrypcja, opracowanie, proces rekonstrukcji oraz odniesienie ich do materiału źródłowego w kontekście powstawania dzieła. Podrozdział „Etapy pracy nad partyturą” opisuje proces aranżacji utworu

w określonych fazach tj. zapoznanie z materiałem pierwotnym, wnikliwa analiza treści słowno-muzycznej, kreowanie ogólnego zarysu aranżacji, praca nad sferą brzmieniową, formą dzieła. Podrozdział Stylistyka i estetyka w procesie aranżacji utworów dotyczy próby zrozumienia istoty muzyki rockowej i uwzględnienia czynników tejże muzyki w kontekście nowej aranżacji muzycznej.

W drugim rozdziale doktorant omawia artystyczny projekt Nocny Patrol, rolę muzyki rockowej lat 80-tych i zespołu Maanam w kulturze a także przedstawia realizację estradową widowiska muzycznego. Opisuje działalność zespołu muzycznego Maanam w kontekście tła historycznego i zachodzących w latach 80' zjawisk i przemian społeczno-kulturowych. W szczególności zwraca uwagę na znaczenie albumu muzycznego Nocny Patrol w odniesieniu do wydarzeń stanu wojennego. W podrozdziale „Realizacja widowiska muzycznego Nocny Patrol” przedstawia opis przebiegu wydarzenia muzycznego.

Trzeci rozdział jest również integralnie związany z wykonanym i zarejestrowanym dziełem artystycznym. Doktorant przedstawił analizę materiału słowno-muzycznego oraz interpretację treści każdego z utworów, wraz z opisem formalnym i sposobem dostosowania go do własnej aranżacji. Tu doktorant bardzo szczegółowo, zamieszczając fragmenty partytury, omówił budowę i strukturę opracowań utworów wchodzących w skład dzieła artystycznego.

W zakończeniu zawarte zostały wnioski oraz podsumowanie zagadnień znajdujących się w pracy.

Doktorant jako główny cel pracy wskazuje przedstawienie, a następnie przeanalizowanie koncepcji twórczej i wykonawczej w aranżacjach utworów rockowych w oparciu o dotychczasowo dostępne metody aranżacyjne i analityczne. Zidentyfikowanie cech charakterystycznych tychże aranżacji oraz zrozumienie, dzięki realizacji koncertowej, jakie efekty osiągnięto poprzez połączenie cech pierwowzoru z nowymi elementami materiału aranżacyjnego.

Wg autora, „zamiarem autorskich opracowań muzycznych „Nocnego Patrolu” jest zobrazowanie różnych aspektów technik aranżacyjnych, a przy tym finalne ich wykonanie oraz wykazanie problematyki analizy treści słowno-muzycznej włącznie. Istotnym jest dla rozwoju dyscypliny sztuki muzyczne przedstawienie podstawowych cech popularnych stylów muzycznych (jaki jest m.in. rock) z punktu widzenia i zastosowania współczesnych i tradycyjnych technik aranżacyjnych.”

Wg mnie, przedstawiona dysertacja doktorska odpowiada wymaganiom. Jest logiczna i zwarta, rzetelna pod względem naukowym - prawidłowo zaplanowana, udokumentowana i

zrealizowana.

Konkluzja

W wyniku pozytywnej oceny pracy doktorskiej mgra Piotra Becińskiego tj. dzieła artystycznego wraz z jego opisem, stwierdzam jednoznacznie, że stanowi ona cenny wkład w dyscyplinę sztuki muzyczne. Należy podkreślić, że mgr Piotr Beciński sam stworzył bardzo udane aranżacje utworów zespołu Maanam, łączącego brzmienie rockowe z elementami nowej fali i punk rocka, na głosy solowe, chór mieszany i orkiestrę. Efektem finalnym było niełatwe muzycznie i estetycznie, ale w tym wypadku bardzo udane osiągnięcie integracji rocka, orkiestry, chóru i solistów.

Doktorant zaprezentował oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego, a wiedza teoretyczna i umiejętności praktyczne pozwalają doktorantowi na prowadzenie pracy artystycznej na wysokim poziomie profesjonalizmu. Wykazał się wiedzą teoretyczną i umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. Stwierdzam, że dzieło i jego opis są zgodne z Ustawą z dn. 20 lipca 2018 poz. 1668, art. 187 pkt 3,4 Wnoszę o jego przyjęcie i dopuszczenie do publicznej obrony, a w przypadku pozytywnej uchwały w sprawie przyjęcia publicznej obrony, wnioskuję o nadanie stopnia doktora w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne.

Zobisław Wiliński